

Hafîz ve Rakîb isimlerinin daha iyi anlaşılabilmesi için misaller verebilir misiniz?

Hafîz, muhafaza eden, koruyan, unutmayan demektir.

“Kim zerre kadar hayır işlese onu görür (görecektir). Ve her kim zerre kadar şer işlese onu görür (görecektir).” (Zilzal, 99/7, 8)

mealindeki ayet-i kerimede bu hakikat nazara verilmektedir. Ayette geçen görme olayı, mahşerde **“amel defterlerinin görülmesi”** manasınadır. Orada herkes, bu dünyada işlediği her amelin kaydedildiğini, muhafaza altına alındığını görecektir.

“Görmeyi”, “cehennemde cezasını görme” şeklinde anlamak doğru olmaz. O takdirde, peygamberler ve bazı seçkin kullar dışında her müminin mutlaka cehenneme uğraması gerekir. Böyle olmayacak, mizanda sevapları günahlarını aşanlar, doğrudan cennete gideceklerdir.

Rakîb, en ince teferruatına kadar murakabe eden, gözetleyen demektir. İnsana müekkel çok melekler vardır. Bunların büyük kısmı, müfettişlerin bir şirkete ait bütün gelir ve gider kâlemlerini teftiş etmeleri gibi insanı sürekli gözetler, temaşa eder, tefekkür ederler. Bir kısmı da günah yahut sevap olan amellerini kaydederler. Bu ikincilere hafaza melekleri denir.

Cenâb-ı Hakk'ın, bütün fiilleri gibi murakabesi de insanlarınkine asla benzemez. Onun murakabesi ilme ve kudrete dayanır. Yani, insan bir iş yaptığı zaman Allah'ın kendisine verdiği kuvvetle yapar. Hayır ve şerri Allah yarattığına göre, Onun bilmesi yaratarak bilmedir. Bu yaratma ile birlikte kulun işlediği ameli murakabe de etmektedir.

Yaratarak bilme ile bilerek yaratma arasında ince bir fark vardır. Allah, göz yapmayı bilir ve onu yaratır; bu, bilerek yaratmadır. Ve yine Allah, kula verdiği cüz'i iradeye bir tercih hakkı tanımıştır. O neyi öğrenir ve icra etmeye karar verirse Allah kudretiyle onu yaratır. Bu ise yaratarak bilmedir.

“Yaratan bilmez olur mu? O, Latîf (en ince işleri görüp bilen) ve Habîr'dir (her şeyden haberdardır).” (Mülk, 67/14)